

FRI-2.G-104-2-HC-03

**THE NEED FOR PREPARING HEALTH CARE FOR PATIENTS OF
SEXUALLY TRANSMITTED DISEASES
ACTUALITY OF THE PROBLEM CONNECTED OF SEXUALLY
TRANSMITTED DISEASES²¹**

Assist. Prof. Kina Velcheva, PhD

Department of Health Care; Faculty of Public Health and Health Care

University of Ruse

Phone.: 0886211502

E-mail: kvelcheva@uni-ruse.bg

***Abstract:** Sexually transmitted infections are known as venereal diseases. These diseases are characterized by a variety of clinical symptoms, but the same mechanism of transmitting and spreading the infection - the sexual contact between the partners - is the same. While the concepts of sexual life and sexual orientation are "shameful" for the family unit and school units, early pregnancy and diseases such as AIDS, syphilis, chlamydial infections and others are a potential risk for adolescents at puberty. Purpose: The study aims to determine: the level of contraceptive use among respondents; Preferred contraceptive methods by participants in the study, respondents' response to sexually transmitted diseases.*

***Key words:** sexually transmitted diseases, sexual life, sexual orientation, mechanism of transmission of sexually transmitted diseases.*

ВЪВЕДЕНИЕ

В древността честите и безразборни полови контакти, с повече от един партньор, са се считали за грях. Смятало се, че наказанието за този грях е заразяването с полово предавани болести. Полово предаваните инфекции са известни, като болести на Венера. В древната митология Венера е богиня на любовта. И така името на римската богиня на любовта Венера дава името на тази група инфекциозни заболявания - венерически заболявания. Клонът от медицината, който се занимава с тях се нарича венерология (Евтимова, Т., 2016). Полово предаваните болести са голяма група инфекциозни заболявания, които имат различни етиологични причинители – бактерии, вируси, протозои. Тези заболявания се характеризират с разнообразна клинична симптоматика, но обединяващото между тях е еднакъв механизъм на предаване и разпространение на инфекцията – сексуалният контакт между партньорите. Полово предаваните болести са привилегия на човешкия род, развиват се по време на най-активния период от живота на индивида – по време на неговата полова зрялост.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Най-често срещаните полово предавани болести са: трихомоназа, хламидиоза, гонорея, хепатит В, генитален херпес, СПИН, човешки папилома вирус, сифилис и т.н.

Неграмотността относно въпросите свързани с промените настъпващи през пубертета, половата хигиена и половия живот крият и големи опасности относно полово предаваните болести. „Ето защо се налага изключителна предпазливост и отбягване на случайните полови връзки“ (Б.Милевич,1975). През призмата на времето за 38 години случаите на заболелите от полово предавани болести в юношеска възраст са най-малко в северно европейските страни, където сексуалното образование е държавна политика. В България обаче това е химера и на този етап по данни на А.Чилева, (2012) са обхванати само няколко хиляди ученика и то с преходни, извънучилищни занятия, които на практика се оказват недостатъчни и с незадоволителен резултат поради малоброен характер и възрастовата преходност на децата.

²¹ Докладът е представен на пленарната сесия на 28 октомври 2017 с оригинално заглавие на български език: АКТУАЛНОСТ НА ПРОБЛЕМА СВЪРЗАН С ПОЛОВО ПРЕДАВАНИ БОЛЕСТИ. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ИЗГОТВЯНЕ НА АЛГОРИТЪМ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ ЗА ПАЦИЕНТИ С ПОЛОВО ПРЕДАВАНИ БОЛЕСТИ

Физическото здраве на нацията е въпрос, който вълнува всички държани институции, но половите и сексуални теми се разглеждат като догматични и философско абстрактни извън обсега на здравната политика на държавата. По различни съвместни програми работят неправителствени организации, но те са краткосрочни и само даващи добри примерни практики на институционалните звена (БАСП, КСУ,ЦН).

Докато понятията полов живот и сексуална ориентация са „срамни“ за семейната единица и училищните звена, ранното забременяване и болести като СПИН, сифилис, хламидиални инфекции и други са потенциален риск за подрастващите в пубертетна възраст. Семейството поради лош предходен патриархален модел на родителско общуване се оказва неподготвено и липсват достатъчно знанията за пубертетната възраст. Често в разговорната реч на родителите се чува: „Те са още малки и са деца...“; „Ще започнат да питат и за други неща...“; „Ще ги провокираме да пробват...“. Според П. Егелтън, (1998) „Сексуалното образование не води до нарастване на сексуалната активност“.

Актуалността на проблема създава предпоставка за проучване свързано с полово предавани болести (Лапыгин, Н., 2016). Проблемът, който е поставен за разглеждане, се определя от необходимостта за непрекъснато усъвършенстване на здравната грижа на пациенти с полово предавани болести, като цели да се гарантира добра медицинска практика (Воденичаров, Ц., М. Митова, С. Младенова, 2008),(Тончева, С. и др., 2012),(Тончева, С., Димитрова, В., 2008).

Резултати от проведено изследване

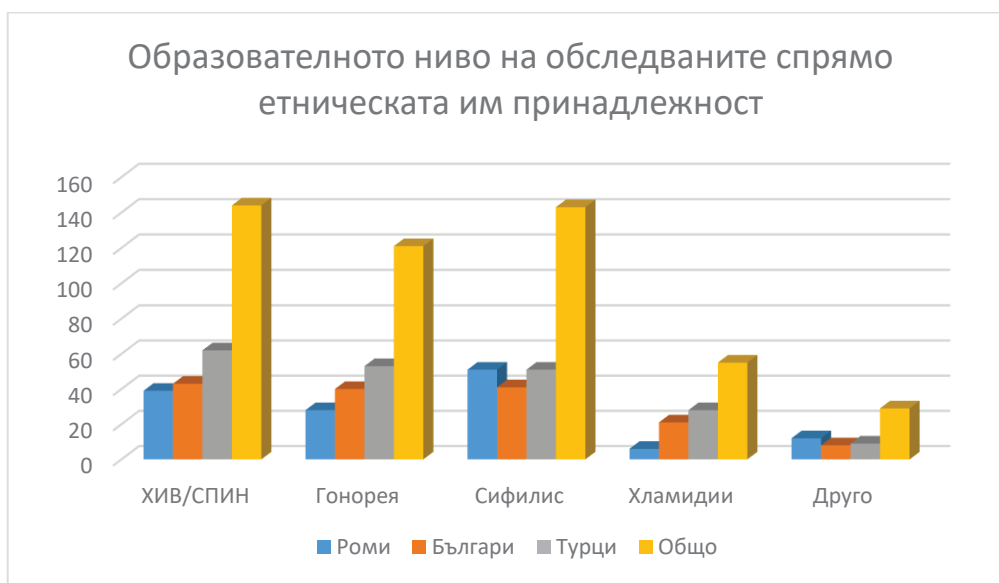
Цел: Проучването има цел да определи:

- нивото на употреба на контрацептиви сред респондентите;
- предпочитани контрацептивни методи от участниците в изследването;
- отношението на респондентите за предпазване от полово предавани болести.

Използван инструментариум – Анкетни карти и интервю

Методика на изследването

Проучването обхваща 118 респондента от 8 населени места. Попълнените въпросници бяха анонимни. Самоидентификацията на респондентите по етнически признак включва българи, български турци и роми. Посочени са и други етнически групи (почти изцяло татари), които не са взети предвид, поради малкия им брой (общо 4 случая). Средната възраст на респондентите е 30 години, като всички са жени. В голямата си част респондентите са от ромски произход, следвани от български и турски произход. Въпросниците бяха разпространявани с фокус върху тези групи, тъй като предварителните данни по отношение на полово предавани болести показваха, че те са особени уязвими.

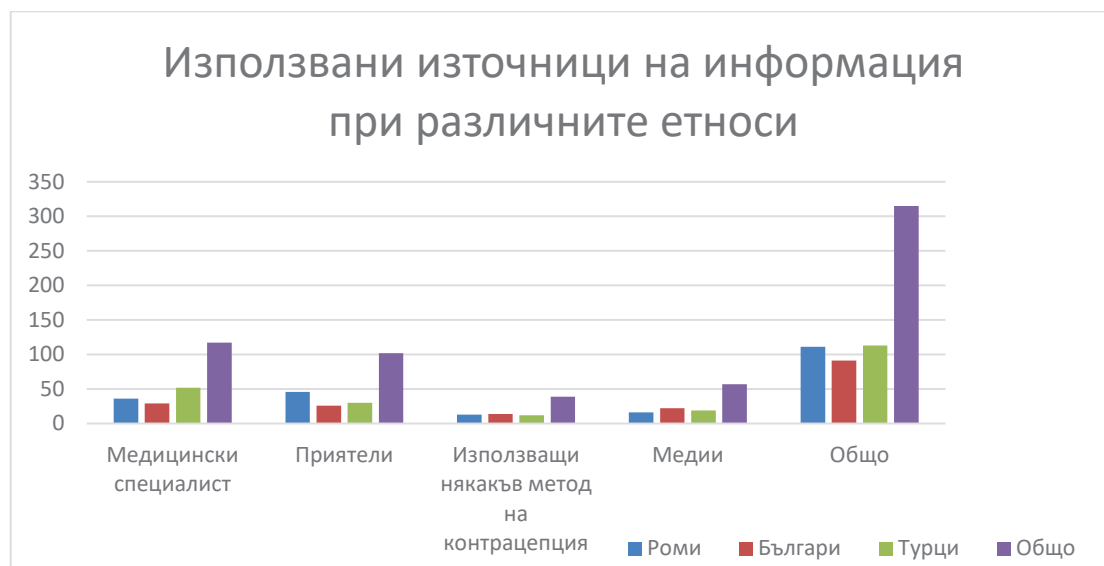
Фигура 1. Образователното ниво на обследваните спрямо етническата им принадлежност

Същевременно тези групи имат и най-ограничен достъп до здравни грижи и особено в областта на сексуалното и репродуктивно здраве. В Таблица 1 са представени резултатите по етнически признак по отношение на образователното равнище на респондентите.

Таблица 1.

Образователно равнище	Роми	Българи	Турци	Общо
Основно образование	27	2	8	37
Средно образование	9	19	26	54
Висше образование	0	3	3	6
Без образование	13	0	4	17
Общо	49	24	41	114

Първият въпрос в областта на сексуалното и репродуктивно здраве бе “Откъде сте чували за начините за предпазване от полово предавани болести?”. В Таблица 2 са дадени резултатите по етнически признак, като броят на отговорите надвишава 114, тъй като е даван повече от 1 отговор. Като цяло най-честият източник на информация, свързан с начини за предпазване от полово предавани болести, е медицинско лице.

Фигура 2. Използвани източници на информация при различните етноси

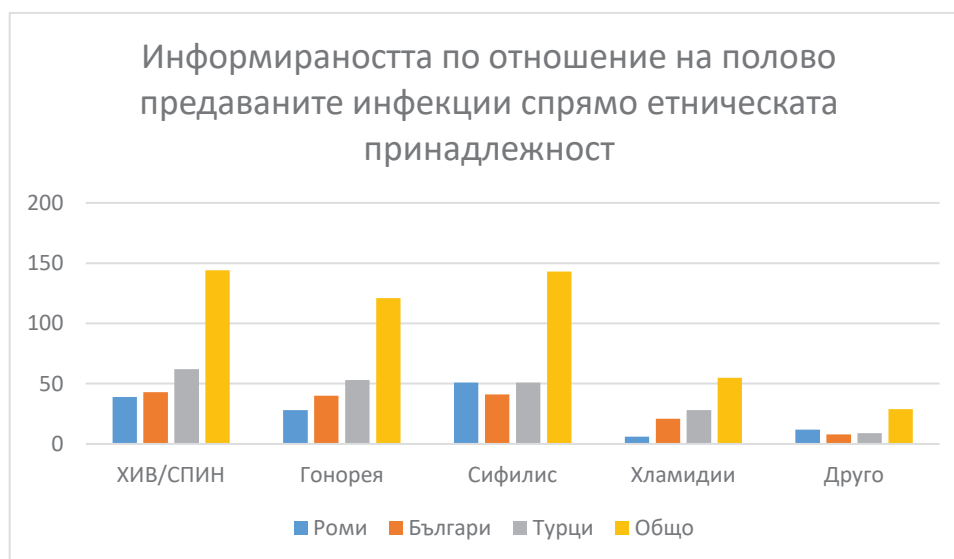
По етнически признак обаче има известни различия. Сред ромите такъв източник са приятелите, докато голяма част от българите посочват медиите.

Таблица 2.

Източници	Роми	Българи	Турци	Общо
Медицински специалист	36	29	52	117
Приятелите	46	26	30	102
Използващи някакъв метод на контрацепция	13	14	12	39
Медии	16	22	19	57
Общо	111	91	113	315

Информираността по отношение на полово предаваните инфекции (включително ХИВ) респондентите показват, че са чували за редица заболявания. Това обаче не означава, че са

наясно как да се предпазят или пък са в състояние да разпознаят дадена симптоматика. Просто това са наименования на полово предавани инфекции, за които респондентите са чували и могат да посочат от предложенния списък. (Таблица 3)

Фигура 3. Информираността по отношение на полово предаваните инфекции спрямо етническата принадлежност

Същевременно резултатите от дискусиите във фокус групи показват, че жените от селски региони имат понякога учудващо добра информация и особено за ХИВ и сифилис. Този резултат съвпада и с посочените заболявания от въпросниците. Таблица 3. се базирана на отговорите от въпроса : „За кои от посочените полово предавани инфекции сте чували?“

Таблица 3.

Полово предавани болести	Роми	Българи	Турци	Общо
ХИВ/СПИН	39	43	62	144
Гонорея	28	40	53	121
Сифилис	51	41	51	143
Хламидии	6	21	28	55
Друго	12	8	9	29

Идеята на това проучване е да се предостави страна на услуги в областта на сексуалното и репродуктивно здраве (СРЗ) в населени места с ограничен или труден достъп до здравни грижи и усъвършенстване на алгоритми по здравни грижи при пациенти с полово предавани болести, като разпространяването на информация по този въпрос е с първостепенно значение и трябва да бъде водещ пункт при изграждането на нужните от алгоритми, свързана с грижи при пациенти с полово предавани болести. По този начин здравните структури осигуряват продължителен, превенционен и устойчив период от време за нуждата от медицински грижи в областта на сексуалното и репродуктивно здраве (Димитрова, В., 2016). Предоставянето на такава информация има за цел да осигури превенцията на сексуалното и репродуктивно здраве на жените, потенциални пациенти със зараза от полово предавани болести. Това е свързано и с предпазване от нежелана бременност и аборти, с полово предавани инфекции и ХИВ/СПИН.

С оглед подобряване на информираността на жените в избраните населени места по отношение на сексуалното и репродуктивно здраве и полово предавани болести, бяха проведени две обучения с техни представители. Проведено е също така начално и крайно проучване по отношение информираността на населението в избраните населени места.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Част от насоките за изграждането на алгоритми по здравни грижи на пациенти с полово предавани болести - сифилис и гонорея, кандидоза, трихомоназа, хламидии, генитален херпес, генитални брадавици, СПИН и др.: може да се конкретизират:

- Обща информираност на населението за ППБ;
- Сигурен начин за предпазване от полово предавани болести;
- Изграждане на гражданско самосъзнание целящо предпозване и на партньора в конкретната връзката;
- Адекватност и точност при провеждане на лечение на ППБ;
- Отговорност към проследяване на относително устойчивото общо здравословно състояние след праболедуване;
- Комплексно обучение към ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ.

REFERENCES

Vodenicharov, Ts., Mitova, Mladenova, M., (2008). Medical Pedagogy, ARTIK Sofia (**Оригинално заглавие:** Воденичаров, Ц., Митова, Младенова, М., (2008). Медицинска педагогика, АРТИК София.)

Dimitrova, V., (2016). Occupational practices for counseling women - perspective for the development of the profession "midwife", Autoreferat, Varna (**Оригинално заглавие:** Димитрова, В., (2016). Професионални практики за консултиране на жени - перспектива за развитие на професията "акушерка", Автореферат, Варна.)

Evtimova, T., (2016). Midwife in family-consulting S. activity with priority women's health among the marginal groups, Autoreferat, Varna (**Оригинално заглавие:** Евтимова, Т., (2016). Акушерката в семейната-консултантска дейност с приоритетно женско здраве сред маргиналните групи, "Автореферат", Варна.)

Lapigin, N., (2016). Metodi aktivnogo obuchenia. Textbook and Practice, Ed.: Juraj, Moscow . (**Оригинално заглавие:** Лапыгин, Н., (2016). Методы активного обучения. Textbook and Practice, Ed.: Juraj, Moscow)

Toncheva, S., (2012), Et al. Attitudes and willingness of midwives to perform autonomous activities. Health Care, №1, pp. 9-16. (**Оригинално заглавие:** Тончева, С., (2012), et al. Нагласите и готовността на акушерките да извършват самостоятелни дейности. Здравеопазване, №1, стр. 9-16.)

Toncheva, S., Dimitrova, R., (2008). The Role of the Midwife in Counseling Women Trakia Journal of Sciences, V. 6, No. 2, Issue 4 pp. 44-48. (**Оригинално заглавие:** Тончева, С., Димитрова, Р., (2008). Ролята на акушерката в консултирането на жените Trakia Journal of Sciences, V. 6, No. 2, Issue 4 pp. 44-48.)

<http://www.arsmedica.bg>(Accessed on 03.06.2001)

<http://www.zdrave.net>(Accessed on 11.03.20203)